

Projektskitse til Folkeoplyste folkeafstemninger om EU, København oktober 2019

Folkeoplyste folkeafstemninger om EU

Teknologirådet og Demokrati i Europa Oplysningsforbundet (DEO)

Efter Brexit er debatten om Danmarks forhold til EU og forbehold over for dele af samarbejdet blevet aktualiseret. I EU-samarbejdet er der en række nye initiativer på forsvarsområdet, hvilket skaber et pres for at Danmark tager stilling til, hvordan Forsvarsforbeholdet skal fungere fremover. Flere partier har meldt ud, at de ønsker en afskaffelse af forbeholdet.

Der er desuden en løbende debat om Danmarks eventuelle deltagelse i Bankunionen, hvor regeringen har igangsat en undersøgelse af konsekvenserne af en mulig deltagelse. Denne rapport forventes at være færdig i efteråret 2019. Der er et pres fra de partier, der anbefalede et nej ved den seneste folkeafstemning om retsforholdet, for at dansk deltagelse i Bankunionen kommer til folkeafstemning.

På længere sigt står det klart, at både euroforbeholdet og retsforbeholdet kommer til at få større og større betydning for Danmarks medlemskab og deltagelse i det europæiske samarbejde. Det kan betyde, at det på et tidspunkt bliver relevant at tage disse forbehold op til genovervejelse – og det kan blive nødvendigt, at sende dem til folkeafstemning.

Oplyste debatter og folkeafstemninger

Vi foreslår en model for afholdelse af folkeafstemninger, der inddrager et repræsentativt udsnit af borgere fra processens start. Forslaget består af følgende hovedaktiviteter:

- Udpegelse af en **Borgerredaktion**, der skal være med til at udpege dilemmaer og diskussioner, som folkeafstemningen rejser. De skal desuden bidrage til at definere indholdet af en landsdækkende "Valgavis".
- Nedsættelse af et **Folkeafstemningspanel** bestående af repræsentanter for alle politiske partier, der følger processerne omkring Folketopmødet og bidrager til redaktionen af valgavisen.
- Afholdelse af et nationalt **Folketopmøde** med 100 repræsentativt udvalgte borgere, der skal producere et sæt af argumenter for at stemme for eller imod det eller de forslag, der er sat til afstemning.
- Udarbejdelse af en **Valgavis**, hvor både fakta og forskellige holdninger præsenteres – i samarbejde mellem eksperter, politikere og interessenter. Udtalelser fra borgerredaktionen inkluderes også. Avisen sendes til alle husstande i Danmark og vil selvfølgelig også være tilgængelig online.

Projektet styres af en arbejdsgruppe med deltagelse af DEO og Teknologirådet i dialog (med armslængde) med det relevante ministerium.

Borgerinformerede afstemninger

Tidligere folkeafstemninger er i varierende grad blevet kritiseret for, at der har været manglende information, begrænset folkelig debat og for kort tid til den grundige behandling af dilemmaer og problemer. Det har bidraget til, at medie billedet har været fokuseret på konflikter og uenigheder, og der har været uklarhed om konsekvenserne ved at stemme for eller imod.

Med den foreslåede model sikrer vi mere grundighed og dybde i den offentlige debat. Inddragelsen af politiske partier og eksperter sikrer borgerne et mere balanceret beslutningsgrundlag. Desuden sikres det, at borgernes egne vurderinger af fordele og ulemper ved at stemme for eller imod indgår i befolkningens beslutningsgrundlag.

Tidsplan

Tidspunkt	Primære aktivitet
6 måneder før afstemning	Projektstart: <ul style="list-style-type: none"> Etablering af midlertidigt Folkeafstemningspanel i Folketinget Nedsættelse af Ekspertgruppe Sammensætning af Borgerredaktion
5 måneder før	Borgerredaktion – 1. weekend: Ønsker til Valgavis
4½ måned før	Workshop m. Folkeafstemningspanel og Ekspertgruppe: Indhold af Valgavis
3½ måned før	Valgavis – første udkast
3 måneder før	Borgerredaktion – 2. weekend: Revision af Valgavis og redaktionsudtalelser formuleres
2½ måned før	Valgavis – andet udkast – der fungerer som oplæg til Folketopmødet
2 måneder før	Folketopmøde: Argumenter for og imod formuleres og prioriteres
1½ måned før	Valgavis sendes til alle husstande i landet
Frem til afstemning	Debatmøder i hele landet. Forskellige debatformater, informeret af Valgavis
-	Folkeafstemning
Efter afstemning	Evaluering og evt. justering af proces: Klar til næste folkeafstemning

Økonomi: Budgetoverslag

Aktiviteter	Budget i kr.
Projektkoordinering	350.000
Borgerredaktion	500.000
Folketopmøde	875.000
Valgavis	4.500.000
Kommunikation og presse	450.000
Evaluering	70.000
Samlet budget	6.745.000

Om Teknologirådet og DEO

Begge er politisk uafhængige organisationer med stor erfaring med at skabe informeret og balanceret debat. DEO har ved de to seneste EU-folkeafstemninger modtaget offentlig støtte, formidlet af Europa-Nævnet, til Patentavisen (2014) og Retsavisen (2016), der blev redigeret i samråd med alle Folketingets partier og begge blev udsendt til 1 mio. husstande hver.

Teknologirådet har udviklet flere metoder til borgerinddragelse i politiske beslutningsprocesser, herunder konsensuskonferencer, borgertopmøder (f.eks. de regionale topmøder i 2009 om prioriteringer i sundhedsvæsenet og om rygeloven i 2005) og World Wide Views (globale borgerkonsultationer om biodiversitet og klima i samarbejde med FN – senest i 2015 op til Paris-mødet med 76 deltagende lande og 10.000 borgere).

FONDEN TEKNOLOGI RÅDET
DANISH BOARD OF TECHNOLOGY FOUNDATION

DEO
SKABER EU-DEBAT